

YENİ **ORTA VADELİ PROGRAM** PERSPEKTİFİNDEN TÜRKİYE

Orta Vadeli Program üç yıllık bir perspektifle sadece ekonominin gidişatını değil, aynı zamanda toplumsal yaşamın kalitesini de belirliyor. **Türkiye'nin 2015-2017 dönemini kapsayan yeni Orta Vadeli Program'da** enflasyonla mücadeleyi kararlılıkla devam ettirmek, cari işlemler açığını düşürmek ve yapısal reformlara hız vererek Türkiye'nin potansiyel büyümesini artırmak yer alıyor.

Kalkınma Bakanlığı tarafından ilk kez 2006-2008 yılları arasındaki dönem için hazırlanan Orta Vadeli Program (OVP), Türkiye ekonomisinin üç yıllık dönemde izleyeceği yolu ve ulaşmak istediği hedefleri kapsıyor. OVP'yle ekonominin idaresinden sorumlu olan birimler, mevcut ülke ekonomisinin koşullarını dünyadaki ekonomik gidişat ışığında değerlendirerek temel ekonomik göstergelerle ilgili bir yol haritası çiziliyor. Bu yol haritasında genel olarak ekonomik büyüme, cari açık, tasarruflar, işsizlik, yatırımlar gibi birçok makroekonomik değişken hakkında politika hedefleri sunuluyor. Dolayısıyla OVP'lerde yer alan beklentiler, hedefler ve tedbirler, yalnızca ekonomik olarak değil, sosyal ve siyasal bir çerçeve çizdiği için büyük önem taşıyor.

OVP'ler, bütçe sürecini başlatarak stratejik amaçlar temelinde kamu politikalarıyla uygulamalarını şekillendirerek, kaynak tahsisini bu çerçevede yönlendiriyor. Aynı zamanda, kamu ve özel kesim için öngörülebilirliği artıracak bir yol haritası niteliğinde taşıyan OVP'ler, makro politikaların yanı sıra, temel ge-

lişme eksenlerini ve ana sektörleri kapsıyor.

Bakanlık ve kurum bütçelerinin hazırlanmasında, idari ve yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde, kurumların karar alma ile uygulama süreçlerinde OVP'nin amaçları, öncelikleri esas alınıyor.

Dinamik bir yapı arz eden ve üç yıllık perspektife sahip olan OVP'ler, yıllık uygulamaların sonuçları ve genel şartlardaki değişmeler dikkate alınarak, her yıl yenileniyor. Bu kapsamda, OVP uygulamalarıyla Program'ı etkileyebilecek dışsal gelişmeler etkili bir şekilde izlenerek değerlendiriliyor. Program'da yer alan amaç ve öncelikler bakımından uygulamanın izlenmesi, değerlendirilmesi ve Bakanlar Kurulu'na bilgi sunulmasından Kalkınma Bakanlığı sorumlu oluyor.

YENİ OVP'NİN ÖNCELİĞİ ENFLASYONLA MÜCADELE

Türkiye ekonomisi için önem taşıyan 2015-2017 dönemini kapsayan yeni OVP 8 Ekim 2014 tarihinde kamuoyuna açıklanarak uygulamaya girdi. OVP'nin geçmiş dönemlerden en önemli farklılığı ise birinci önceliğini enflasyonla mücadeleye vermesi.

Bilindiği gibi Türkiye tasarruf açığı çekiyor. Yani Türkiye ekonomisindeki tasarruflar toplamı ekonomide gerçekleşen yatırım düzeyinden düşük kalıyor. Oluşan bu farklar dışarıdan borçlanılmakta, bu durumda cari açık sorunu karşımıza çıkarıyor. Bu noktada ekonomi yönetiminin tasarrufları kademeli olarak artırarak, ılımlı sayılabilecek bir ekonomik büyüme oranıyla cari açık düzeyini 2015-2017 yılları arasında Gayri Safi Milli Hâsıla (GSMH) düzeyinin %5,4-5,2 bandına oturtmayı planladığı görülüyor. Dolayısıyla cari işlemler açığını düşürmek yeni OVP'nin öncelikleri arasında yer alıyor.

Maliye politikasında geçmiş dönemlerde olduğu gibi, disiplinli ve kurallı işleyişin devam ettirilmesi, bu şekilde para politikasının destekleneceği ifade edilen yeni OVP'de, enflasyon oranının düşme eğilimine girmesi ve büyüme oranının artarak devam etmesi gerekliliği birlikte ele alınıyor.

OVP'de büyüme rakamlarının aşağı yönlü revize edilmesinin gerekçesi olarak küresel ekonomik konjonktür ve Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı jeopolitik riskler gösteriliyor.

2008 küresel ekonomik krizini en derinden hisseden Euro Bölgesi'ndeki toparlanmanın yavaş ilerlemesi, Türkiye'nin büyümesine kaynaklık eden ihracat rakamlarının artmasına rağmen istenilen düzeyde olmaması, Irak ve Suriye topraklarında yaşanan kaosun bu bölgelerle ticari ilişkileri etkilemesi ve ABD ekonomisinde görülen iyileşmenin para politikasında sıkılaştırmaya sebep olması, Türkiye ekonomisinde 2014 yılı için büyüme rakamının %3,3 olarak tahmin edilmesinde önemli rol oynuyor. OVP'de dünya ticaret hacminin yavaş büyümesi, GSYH oranını etkileyeceği dikkate alınıyor.

Enflasyonu düşürmek, büyüme oranlarının artarak pozitif sürecinin devam etmesini sağlamak ve cari açığı azaltmak olarak belirlenen üç hedefin gerçekleşebilmesi için yapılması gerekenler OVP'de ayrıntılı bir şekilde açıklanıyor. Makroekonomik ve finansal görünümünün devamı için özel ve kamu kesimlerinin izleyeceği yöntem hakkında genel bir ön değerlendirme sunuluyor. Bu bağlamda sanayi sektöründe üretim verimliliğini artırmak, gelir

ORTA VADELİ PROGRAM'IN BÜYÜME STRATEJİSİ

- Makroekonomik İstikrar
- Beşeri Sermaye ve İşgücü Piyasası
- Teknoloji ve Yenilik
- Fiziki Altyapı
- Kurumsal Kalite

Verimlilik artışı ve sanayileşmenin hızlandırılması yoluyla

ihracata dayalı, özel sektör öncülüğünde, rekabetçi üretim yapısının geliştirilmesi

İSTİKRARLI ve YÜKSEK BÜYÜME

miktarıyla eşgüdümlü olarak özel ve kamu tüketim harcamalarının büyümeye katkısını sağlamak, aynı şekilde kamu ve özel kesim yurt içi tasarruflarının artışıyla sermaye oluşturmak, üretim yapısının ithalat bağımlılığını azaltmak, iş gücü, enerji ve ulaşım gibi üretim maliyetlerini düşürmek için uygulanması gereken politikalar, yalnızca Program dönemini değil uzun vadede iyileşmelerin hedeflendiğini açıkça ortaya koyuyor.

OVP'DEKİ HEDEFLERİN ÖN ŞARTI YAPISAL REFORMLAR

OVP'nin hem ulusal hem de uluslararası ekonomik şartların olumsuz olduğu dikkate alınarak hazırlandığı dikkat çekiyor. Türkiye ekonomisinin, Avrupa, ABD ve Orta Doğu'da yaşanan siyasi ve ekonomik risklere rağmen, belirlediği 2023 ekonomik hedeflerinden vazgeçmediği ve bunun için gerekli olan yapısal reformlara Program'da yer veriliyor. Sadece makroekonomik göstergelerde iyileşmelerin yetmediği, üretim yapısının değişmesi gerektiği ve Yeni Ekonomi'nin ancak bu şekilde kurulabileceğine yapılan vurgu, OVP'de ilk kez yer buluyor. 2023 hedeflerini kapsayan 10'uncu Kalkınma Planı'na uygun olarak belirlenen 25 maddelik dönüşüm paketinin, OVP içeriğine dahil edildiği görülüyor. Bu da Yeni Ekonomi adına büyük önem taşıyor.

Ayrıca 10'uncu Kalkınma Planı'ndaki reformların uygulanacağı dönemle OVP başlamış bulunuyor. Dolayısıyla OVP Yeni Ekonomik yapının yol haritasını oluşturması bakımından diğer programlardan ayrılıyor ve önemi artıyor. Büyüme stratejisinin bileşenlerinden olan beşeri sermaye, teknoloji, yenilik ve kurumsal kalite ise Türkiye'nin Yeni Ekonomisi'nin rotasını çiziyor.

10'UNCU KALKINMA PLANI **DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI**

10'uncu Kalkınma Planı içinde yer alan yapısal reformlar şöyle sıralanıyor:

1. Üretimde verimliliğin artırılması.
2. İthalat olan bağımlılığın azaltılması.
3. Yurt içi tasarrufların artırılması ve israfın önlenmesi
4. İstanbul'un uluslararası finans merkezi olması.
5. Kamu harcamalarının rasyonelleştirilmesi.
6. Kamu gelirlerinin kalitesinin artırılması.
7. İş ve yatırım ortamının geliştirilmesi.
8. İş gücü piyasasının etkinleştirilmesi.
9. Kayıt dışı ekonominin azaltılması.
10. İstatistiki bilgi altyapısının geliştirilmesi.
11. Öncelikli teknoloji alanların ticarileştirmesi.
12. Kamu alımları yoluyla teknolojinin geliştirmesi ve yerli üretim yapılması.
13. Yerli kaynaklara dayalı enerji üretimi.
14. Enerji verimliliğinin geliştirilmesi.
15. Tarımda su kullanımının etkinleştirilmesi.
16. Sağlık endüstrilerinde yapısal dönüşüm.
17. Sağlık turizminin geliştirilmesi.
18. Taşımacılıktan lojistiğe dönüşüm.
19. Temel ve mesleki becerileri geliştirilmesi.
20. Nitelikli insan gücü için çekim merkezi olunması.
21. Sağlıklı yaşam ve hareketlilik.
22. Ailenin ve dinamik nüfus yapısının korunması.
23. Yerelde kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi.
24. Rekabetçiliği ve sosyal uyumu geliştiren kentsel dönüşüm.
25. Kalkınma için uluslararası işbirliği altyapısının geliştirilmesi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BABACAN **EKONOMİNİN ÜÇ YILLIK HEDEFLERİNİ** AÇIKLADI

2015-2017 dönemini kapsayan yeni Orta Vadeli Program'ı açıklayan Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, **2014 yılı büyüme tahmininin %4'ten %3'e düşürüldüğünü, enflasyon tahmininin ise %5,5'ten 9,4'e yükseltildiğini belirtti**. Babacan, "Yapısal reformlara hız vererek Türkiye'nin potansiyel büyümesini artırmak istiyoruz" dedi.

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, 2015-2017 yıllarını kapsayan Hükümet'in yenilenmiş Orta Vadeli Program'mını 8 Ekim 2014 tarihinde Başbakanlık Yeni Bina'da düzenlenen toplantıyla kamuoyuna açıkladı. Toplantıya Ekonomi Koordinasyonu Üyesi Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, Gümrük Bakanı Nurettin Canikli, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz katıldı.

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, OVP'de öncelikli üç hedef belirlediklerini bunlardan birinci hedefin enflasyonla mücadelenin kararlılıkla devam ettirilmesi olduğunu ifade etti.

Babacan, bu yıl büyüme tahminini %4'ten %3,3'e çekildiğini, 2015 yılı büyüme tahminin ise %5'ten %4'e düşürüldüğünü, 2016 yılı için büyüme tahmininin %5'te sabit tutulduğunu, 2017 büyüme tahminin de %5 olarak açıkladı. ***(bkz. Grafik I)***

"Bu yıl sonunda enflasyonun %9,4 olacağını tahmin etmekteyiz" ifadesini kullanan Babacan, bu rakamın yıl sonu için yapılan bir tahmin olduğunu, Merkez Bankası'nın ay sonunda rakamları açıklayacağına dikkat çekti. Babacan, "Enflasyonun

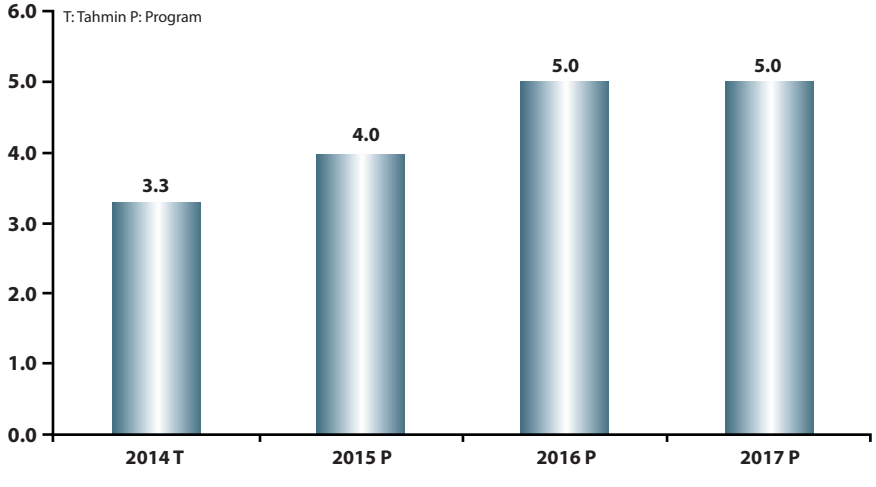
OVP 2015-2017 Temel Makro Ekonomik Göstergeler

	2013	2014	2015	2016	2017
Büyüme ve Enflasyon					
GSYH Büyümesi (%)	4.1	3.3	4	5	5
GSYH (Milyar TL)	1,565	1,764	1.945	2,150	2,370
Kişi Başına Milli Gelir ($)	10,807	10,537	10,936	11,541	12,229
TÜFE Yıllık Artış Hızı (%)	7.4	9.4	6.3	5	5
Ödemeler Dengesi (Milyar$)					
İhracat (Fob)	151.8	160.5	173	187.4	203.4
İthalat (Cif)	251.7	244	258	276.8	297.5
Dış Ticaret Dengesi	-99.9	83.5	-85	-89.4	-94.1
Turizm Gelirleri	28	29.5	31.5	33.5	35.5
Cari İşlemler Dengesi	-65.1	-46	46	-49.2	-50.7
Cari İşlemler Dengesi/GSYH (%)	-7.9	-5.7	-5.4	-5.4	-5.2
İşgücü Piyasası					
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	24,601	25,824	26,340	27,002	27,599
Tarım Dışı İstihdam (Bin Kişi)	19,397	20,335	20,958	21,741	22,493
İstihdam Oranı (%)	43.9	45.3	45.4	45.7	45.9
İşgücüne Katılım Oranı (%)	48.3	50.1	50.2	50.3	50.5
İşsizlik Oranı (%)	9	9.6	9.5	9.2	9.1
Merkezi Yönetim Bütçesi (Milyar TL)					
Toplam Harcamalar	408.2	448.4	472.9	506.8	541.3
Faiz Dışı Harcamalar	358.2	398.2	418.9	452.8	486.3
Faiz Harcamaları	50	50.2	54	54	55
Toplam Gelirler	389.7	424	452	491	534.2
Vergi Gelirleri	362.2	351.6	389.5	427.9	468.5
Diğer Gelirler	63.5	72.4	62.5	63.2	65.7
Bütçe Dengesi	-18.5	-24.4	-21	-15.8	-7.1
Kamu Maliyesi (GSYH'ya Oranı %)					
Kamu Kesimi Dengesi	-0.5	-1	-0.4	-0.1	0.1
Merkezi Yönetim Bütçesi	-1.2	-1.4	-1.1	-0.7	-0.3
Diğer Kamu	0.7	0.4	0.6	0.6	0.4
Kamu Kesimi Faiz Dışı Dengesi (*)	1	0.4	1.2	1.5	1.8
Merkezi Yönetim Bütçesi	0.9	0.5	1.1	1.3	1.7
Diğer Kamu	0.2	-0.1	0.1	0.2	0.2

(*) Program Tanımlı

Grafik I

GSYH Büyümesi (%)

2015 yılında %6,3'e düşeceğini tahmin ediyoruz, 2016 ve 2017 için ise %5'lik hedeflerimizi koruyoruz" dedi. ***(bkz. Grafik II)***

CARİ AÇIK TAHMİNİ DÜŞÜRÜLDÜ

2013 ve 2014 yılındaki büyüme oranlarının son derece zor konjonktürde gerçekleşen rakamlar olduğunu ifade eden Başbakan Yardımcısı Babacan, geçen sene Türkiye'de yaşanan olumsuzluklara değindi. Babacan, büyümenin yanında en önemli ekonomik göstergelerden birinin cari işlemler dengesi olduğunu ve 2014 yılı için cari açığın %6,4 olarak beklendiğini hatırlatarak, "Bugün itibarıyla baktığımızda %5,7'lik bir cari açıkla bu yılı kapatacağımızı öngörüyoruz. Beklediğimizin 0,7 puan daha altında bir cari açık. Bütün bu şartlarda 5,7'lik rakam iyi bir rakam. Cari açığı kademe kademe düşürmeye devam ederek program sonunda %5,2 gibi bir rakamla 2017'yi tamamlamayı düşünüyoruz" diye konuştu. ***(bkz. Grafik III)***

BÜTÇE AÇIĞI

Merkezi Yönetim Bütçesi'nde 2014 için bekledikleri açığın 1,9 olduğunu anlatan Babacan, "Merkezi hükümetin bütçe açığı daha önceden açıklandığı gibi %1,9 olarak değil, %1,4 olarak gerçekleşecek. Hedeflenenden %0,5 daha iyi bir noktada bu yılı kapatacağız. Burada kuşkusuz özelleştirme performansının büyük katkısı var" dedi. ***(bkz. Grafik IV)***

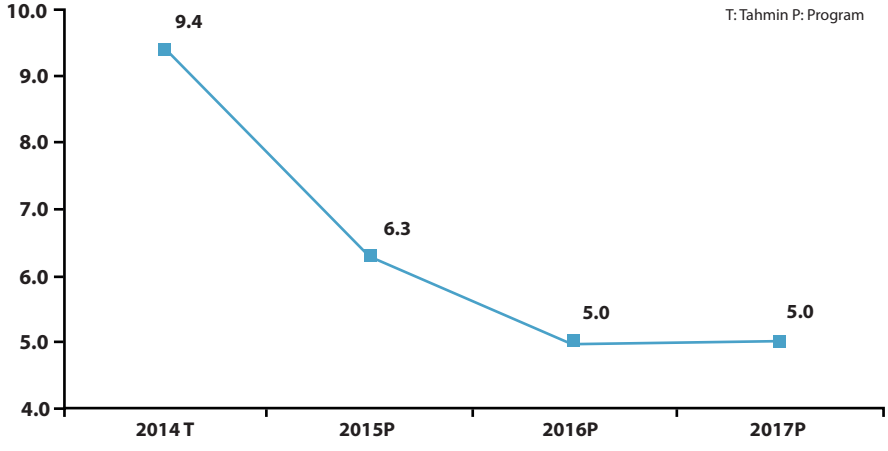
2017 yılında Merkezi yönetim bütçe açığının milli gelire oranının 0,3 gibi bir rakam olmasını öngördüklerinin altını çizen Babacan, artık Türkiye'nin kamu borcunun ekonomi açısından bir risk alanı olarak algılanmadığını belirtti.

Sıkı maliye politikasının asıl hedefinin kamunun Türkiye'nin tasarruf oranlarına destek verebilmesi olduğunu söyleyen Babacan, niye hâlâ sıkı maliye politikası uyguladıklarını ise şöyle açıkladı:

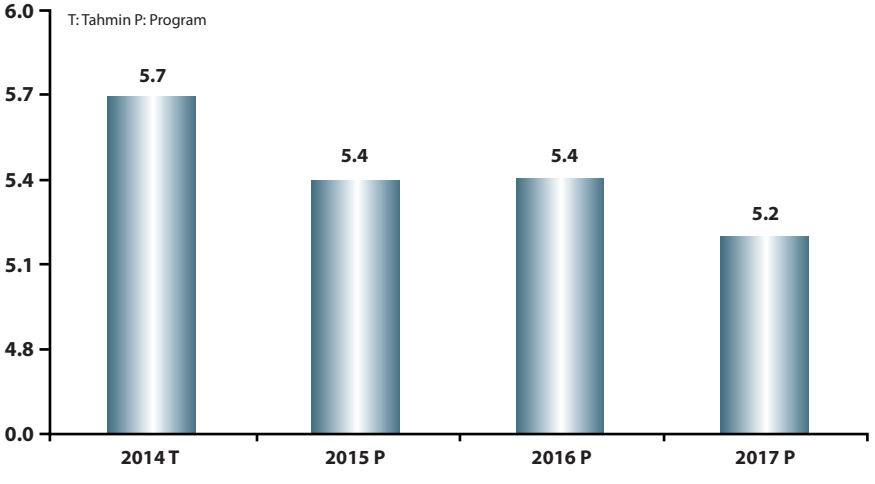
"Cari açığımızın oluşu ve toplam tasarruflarımızın burada etkili oluşu dolayısıyla sıkı maliye politikasındaki bakış açımız cari açığı düşürebilmek, Türkiye'nin tasarruf oranını artırabilmek. Türkiye'nin toplam tasarruflarına kamu olarak, sıkı maliye politikasıyla, daha yüksek faiz dışı fazlayla ve daha düşük bütçe açığıyla destek verebiliriz."

Babacan, AB tanımlı dış borç stokunun yılsonu itibarıyla %33'üne düşmesini hedeflediklerini ifade eden babacan, söz konusu rakamı 2017'de %28,5'e düşürmeyi öngördüklerini söyledi. ***(bkz. Grafik V)***

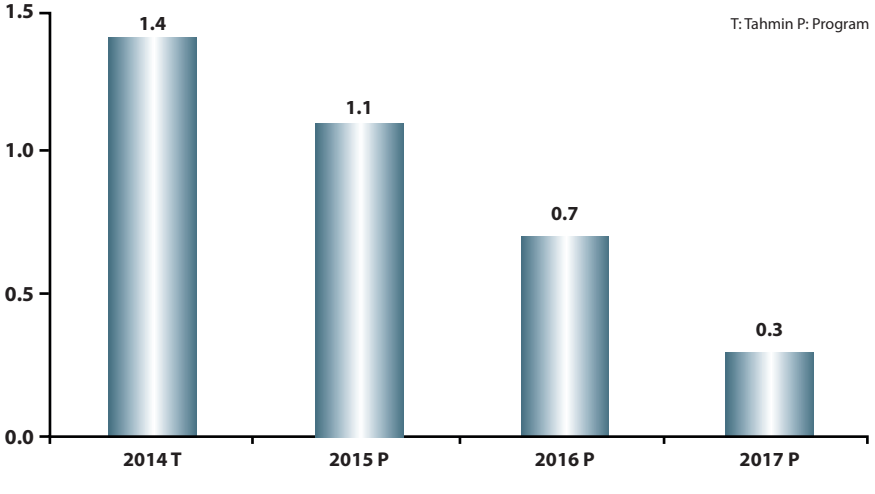
Grafik II Enflasyon Oranı (%)

Grafik III Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)

Grafik IV Merkesi Yönetim Bütçe Açığı/GSYH (%)

İŞSİZLİK ORANI BEKLENTİSİ

Bu yıl yurt içi tasarruflarının %14,9 çıkacağını düşündüklerini ifade eden Babacan, kur etkisinden arındırılmamış rakamlara bakıldığında, kredi hacminin Ağustos 2013'den Ağustos 2014'e kadarki dönemde %18,7, aynı dönemde bireysel kredilerin %8,7 arttığına dikkat çekti.***(bkz. Grafik VI)***

Vatandaşların kredi kartlarının borcunun geçen sene Ağustos ayında 81 milyar iken, bu yıl 74 milyara düştüğünü vurgulayan Babacan, ekonominin istihdam üretmeye devam ettiğini belirterek, "Son 12 aylık döneme bakacak olursak yaklaşık 1 milyon 200 binlik bir artış var. İş gücüne katılım oranının da ayı anda arttığını düşündüğümüzde, bu yılın ortalama işsizlik oranının %9,6 olarak gerçekleşeceğini bekliyoruz. 2017 yılında işsizlik oranının %89,1'e düşeceğine inanıyoruz" ifadesini kullandı. ***(bkz. Grafik VII)*** İhracatın bu yıl 160 milyarı geçmesini beklediklerini belirten ve yılbaşında koyulan hedefin altında olmasının sebebinin Rusya, Ukrayna'ya ve Irak'a olan ihracatın beklenenin altında kalması olarak açıklayan Babacan, ithalatın ise 244 milyarla kapanacağını beklediklerini, turizm gelirlerinin 30 milyara yaklaştığını, 46 milyarlık bir cari açıkla bu yılı tamamlamayı öngördüklerini söyledi.

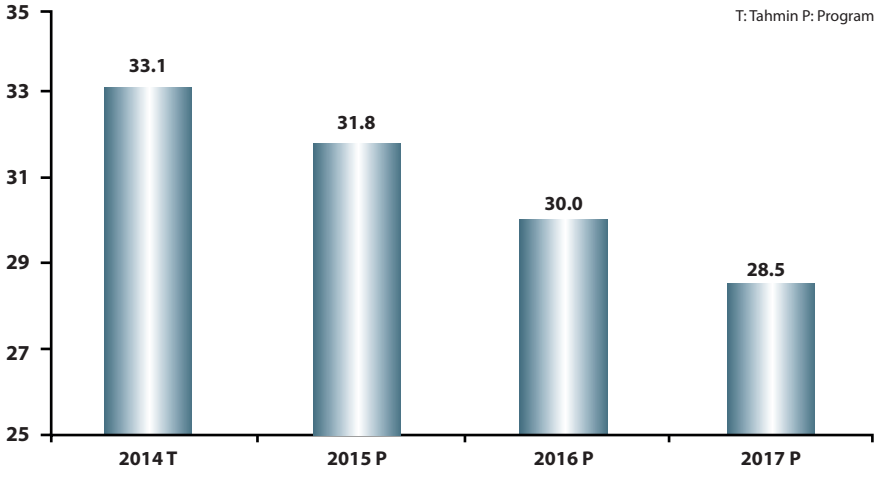
YAPISAL REFORMLARA HIZ VERİLİYOR

OVP'de temel önceliklerinin enflasyonla mücadeleye kararlılıkla devam etmek olduğunu belirten Babacan, geçen yıl birinci sırada ele aldıkları cari açığı, bu yılki OVP'de cari açığın ikinci öncelik sırasına koyduklarını ifade etti. Üçüncü önceliklerinin de yapısal reformlar olduğunu vurgulayan Babacan, yapısal reformlara hız vererek Türkiye'nin potansiyel büyümesini artırmayı hedeflediklerini belirtti.

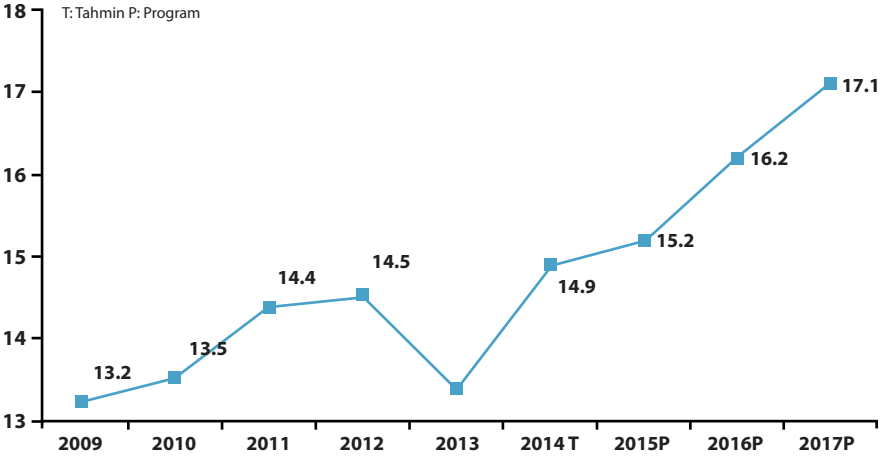
Babacan, 10'uncu Kalkınma Planı içinde şimdiye kadar olmayan öncelikli dönüşüm programlarının yer aldığına dikkati çekerek, söz konusu 25 programın yapısal reformların çerçevesini oluşturulduğunu ifade etti. Her programın altında bileşenlerin, her bileşenin altında da eylemlerin olduğunu dile getiren Babacan, bugüne kadar belirlenen yaklaşık 1250 eylem için takvimlendirme çalışmalarını sürdürdüklerini ifade etti. Babacan, her eylem için 2018 sonuna kadar bir tarih belirleyeceklerini vurgulayarak, şu ana kadar 25 öncelikli dönüşüm programından yedisinin takvimine Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nda karar verdiklerini dile getirdi.

"Önümüzdeki üç yıllık OVP döneminin, hatta 2018 yılının sonuna kadar ki dönemin

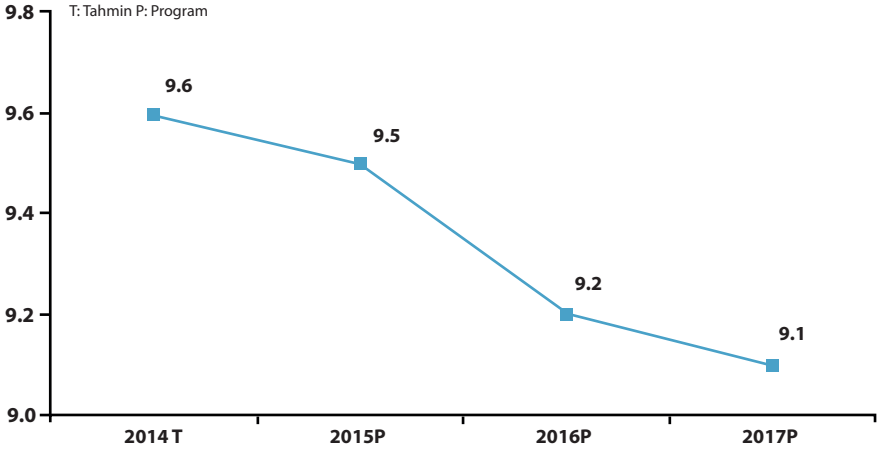
Grafik V AB Tanımlı Borç Stoku/(%GSYH)

Grafik VI Toplam Yurtiçi Tasarruflar/(% GSYH)

Grafik VII İşsizlik Oranı (%)

en önemli konusu yapısal reformlar. Bu yapısal reformları gerçekleştirebildiğimiz ölçüde Türkiye'nin potansiyel büyümesini artıracağız, kronik sorunlarını çözeceğiz. Yapısal reformlarda takvimimize uyamazsak bunun olumsuz sonuçlarını hep beraber göreceğiz" diyen Babacan, "Potansiyel büyüme bundan sonra yapısal reformlarımızı kararlılıkla sürdürmemizle mümkün olacak" dedi. Başbakan Yardımcısı Babacan, Türkiye'nin 2023 hedeflerinin iddialı, ama 2008-2009 krizinden sonra dünyanın ekonomik büyümesi ve dünyanın ticaretiyle ilgili beklentilerin aşağı doğru revize edilmesine rağmen hâlâ ulaşılabilir hedef olduğunu söyledi. Babacan, dünya ekonomisindeki toparlanma, bölgesel problemlerin çözüm yoluna girmesiyle beraber ciddi bir hamlenin başlayacağına inandıklarını vurguladı.

BAKAN ŞİMŞEK: "SAVUNMA VE GÜVENLİK HARCAMALARINDA ÖZEL BİR ARTIŞ ÖNGÖRMÜYORUZ"

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek 2015-2017 OVP yönelik yaptığı değerlendirmede, "Bu sene iki seçime, 17 Aralık sürecine ve jeopolitik gerginliklere rağmen, bütçe hedeflerini rahat bir şekilde tutturuyoruz. IMF'nin vurguladığı hususlara bizde katılıyoruz. Türkiye'nin hem tasarrufları artırması gerekiyor hem de özellikle kamu maliyesiyle cari harcamaları, özellikle idari harcamaları kontrol altına alması gerekiyor. 2015 yılı için vergi gelirlerine de %10,7'lik bir artış öngöreceğiz, faiz dışı harcamalarındaki artışı %5,1 ile sınırlı tutacağız. Çalışmalarımızı da bu çerçevede devam ettiriyoruz. En önemli reform alanlarından biri kamu harcamalarının rasyonelleştirilmesi çok önemli. 2015 yılında da eğitim en büyük harcama kalemimiz olmaya devam edecek, muhtemelen bunu sağlık ve sosyal güvenlik takip edecektir. Altyapı çok önemli bir kalem olarak bütçemizde yer almaya devam edecektir. Savunma ve güvenlik harcamalarında özel bir artış öngörmüyoruz" diye konuştu.

Türkiye'nin önümüzdeki birkaç yıl içinde 4-5 milyar dolarlık bir özelleştirme gelirini garanti altına aldığını açıklayan Bakan Şimşek, "2014 yılı için 6.8 milyar liralık özelleştirme geliri öngörümüz vardı. 2015 yılında 8.7 milyar lira, 2016 yılında 6 milyar 791 milyon liralık bir gelir öngörüsü söz konusu. Bugünkü geldiğimiz nokta itibarıyla önümüzdeki birkaç yıl içinde ortalama 4-5 milyar dolarlık bir özelleştirme gelirini neredeyse garanti altına almış durumdayız. Bu hedefler aslında mütevazi hedefler, biz bu hedefleri çok rahat bir şekilde yakalayabiliriz" dedi.

İŞ DÜNYASI **ORTA VADELİ PROGRAM'I** DESTEKLİYOR

İş dünyası 2015-2017 dönemini kapsayan yenilenmiş Orta Vadeli Program'a (OVP) yönelik değerlendirmelerinde, **programı genel olarak olumlu bulduklarını ve desteklediklerini** dile getirdi.

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU: "REFORM İVMESİ YENİDEN CANLANACAK"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan tarafından açıklanan 2015-2017 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'ı (OVP) değerlendirirken, OVP'nin küresel belirsizlik ortamında özel sektörün ve piyasaların yön arayışına yardımcı olacağını ve deniz feneri işlevi göreceğini söyledi.

Hisarcıklıoğlu, mevcut küresel iktisadi ve siyasi ortam düşünüldüğünde ortaya konan hedeflerin iddialı hedefler olduğunu belirtti. Hisarcıklıoğlu, hedeflenen konuların mutlaka takvimlendirilip, belli bir plan çerçevesinde hayata geçirilmesini de beklediklerini vurguladı.

OVP'nin Türkiye ekonomisiyle ilgili doğru teşhisler içerdiğini ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, ekonomideki üç önemli yapısal sorun alanı olarak enflasyon, cari açık ve büyümeye odaklanılmasının çok önemli olduğunu belirtti.

Hisarcıklıoğlu, ortaya konulan eylem planlarının, TOBB olarak bugüne kadar vurguladıkları ve talep ettikleri konular olduğuna dikkat çekerek, şunları söyledi:

"Bunların mutlaka takvimlendirilip, belli bir plan çerçevesinde hayata geçirilmesini bekliyoruz. Bu sayede Türkiye ekonomisi ve özel sektörü 2023 hedefleri doğrultusunda ilerlemeye devam edecek. Yine bu sayede ülkemizde reform ivmesinin yeniden canlanacağına inanıyoruz. Önümüzdeki dönemde daha dengeli bir büyüme sürecinin hedeflenmesi ve sanayimizi güçlendirecek adımlara öncelik verilmesi, Türkiye ekonomisinin istikrarını korumasını sağlayacak. Bu kapsamda büyümeyi sağlayacak esas unsur olarak özel sektörün ön plana çıkarıldığını görmekten memnuniyet duyuyoruz. Özel sektör öncülüğünde güçlü bir büyüme performansı göstermek için reel kesimin ve sanayimizin yapısal dönüşümünü tamamlayacak adımların bir an önce atılmasını bekliyoruz."

ÇAĞLAR: "2023 HEDEFİNDEN UZAKLAŞMAYALIM"

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Çağlar, 2015-2017 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'a (OVP) ilişkin yaptığı değerlendirmede, "Büyümeden yapılacak her fedakârlık bizi 2023 hedeflerimizden uzaklaştırır" dedi.

OVP'nin temel önceliğinin enflasyonla mücadeleye kararlılıkla devam ederken cari açığı kademeli olarak düşürmek olduğunu belirten Çağlar, şunları söyledi:

"2015 yılı için %4, 2016 ve 2017 yılları için ise %5'lik büyüme hedefleniyor. Genç nüfusuyla Türkiye, bu oranların çok daha üzerinde büyüme potansiyeline sahiptir. Gelişmiş ülkeler seviyesinde milli gelire ulaşmak için %4-5 büyüme yeterli değildir. Türkiye coğrafi konumu, üretimde ve lojistikte kazandığı deneyimle çok daha fazla büyümeyi hak etmektedir.

Büyümeden yapılacak her fedakârlığın 2023 hedeflerinden bizi adım adım uzaklaştıracağını unutmamalıyız. Bunun için doğru para ve maliye politikaları kadar yapısal reformlara da hız verilmesi çok önemli. Yeni yol haritamızın en önemli parçası, ekonomimizi yenilikçi üretim yapısına kavuşturmak olmalı."

Önceki OVP'lerde ve Merkez Bankası'nın enflasyon hedefindeki sapmaların hem üretim hem de ticaret açısından belirsizlik teşkil ettiğini belirten Çağlar, bu sapmaları sadece mevsimsel ve konjonktürel nedenlerle açıklamanın mümkün olmadığını, bu noktada makro ve mikro önlemlerin aciliyetinin ortaya çıktığını ifade etti.

Çağlar, özel sektörün önünün yapısal reformlarla açılabileceğine dikkat çekerek, "Programda öngörülen istikrarlı ve yüksek büyümeyi ancak verimliliği ve tasarrufu artırarak, ayrıca sanayileşmeyi hızlandırarak sağlayabiliriz. Bu nedenle OVP'de özel sektör öncülüğünde, ihracata dayalı, rekabetçi üretim yapısının geliştirilmesi hedeflerini çok yerinde buluyoruz" dedi. Makroekonomik istikrarın en büyük güvencesinin sıkı maliye politikası olduğunu vurgulayan Çağlar, "Bu çerçevede kamu maliyesindeki olumlu gidişatın, önümüzdeki dönemde de devam edeceğinin Program'da yer alması memnuniyet verici" ifadesini kullandı.

BUDAK: "OVP DAHA GERÇEKÇİ"

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Antalya Ticaret ve sanayi Odası (ATSO) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Osman Budak, hedefleri revize edilen bu yıl için %3,3 büyüme öngörülen Orta Vadeli Program'ın (OVP) artık daha gerçekçi bir durum ortaya koyduğunu belirtti.

Ekonomi yönetiminin bir açıklama yaparak duyurduğu OVP'de hedeflerin revize edildiğine dikkat çeken Budak, şunları söyledi:

"Şimdi daha gerçekçi bir durum var. 2014 yılında %3,3 büyüme hedefi, 2017'ye kadar %4-5 arası büyüme hedefi var. 2023'te dünyanın 10'uncu büyük ekonomisi olacaksak bu büyüme gerçekçi olmaz. 2023'de ilk 10 olmak çok zor. Bunun gerçekleşmesi için çok şey yapılması lazım. Bu büyüme Türkiye'yi kesmez. Petrol fiyatlarının geri gitmesinin ekonomiye büyük faydası oldu. 10 dolarlık bir düşüşte 5 milyar dolarlık bir ekonomik rahatlama yaşıyoruz. Her zaman söylediğim yapısal reformlar hayata geçmez ve yeni bir ekonomik program yapılmazsa tablo bu ya da bundan kötü olur. Biz bugünkü halimizle devam edemeyiz. Nano ve bioteknoloji gibi alanlara yatırım yapılmalı. İlk olarak büyük bir hamle eğitime yapılmalı."

Türkiye'de kaliteli iş gücünün kullanılacağı bir alan oluşturulamadığını anlatan Budak, "Türk çocukları silikon vadisinde büyük işlere imza atıp, önemli programların altına isimlerini yazıyor. Ancak merkezi hükümet bu atılımlar için 2015 seçimlerine kadar idare edip seçimlerden sonra reformları hayata geçirmeyi düşünüyoruz derse bu çok büyük bir zaman kaybı olur" ifadesini kullandı.

Budak, IMF 2019 yılına kadar enflasyon rakamlarının %5'in altına inmeyeceğini ve işsizliğin çift haneli rakamlarda kalacağını açıkladığını dile getirerek, "Cari denge, yani cari açığımız 2019'a kadar devam edecek. Bu da döviz ihtiyacımız devam edecek demek oluyor. Yani 4,5 milyar dolar civarı sıcak para Türkiye'ye girmeli. Bu durum devam ederse ülke olarak her krizden ve dalgalanmadan etkileneceğimiz anlamına geliyor" ifadesini kullandı.

YORGANCILAR: "MAKROEKONOMİK İSTİKRARA ÖNCELİK VERİLMESİ SON DERECE YERİNDE"

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, Orta Vadeli Program'la (OVP) ilgili olarak, "Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın ekonomide dönüşüm gereğine işaret etmesi ve bu bağlamda para ve maliye politikalarıyla gidilecek yolun bittiğini, yapısal reformların şart olduğunu vurgulaması son derece haklı" dedi.

Yorgancılar, yaptığı açıklamada, OVP'yi 2023 hedefleri için yetersiz de olsa makroekonomik hedefleri gerçekçi, öncelikleri de doğru bulduklarını belirtti. Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın daha önce Hükümet Programı'nda belirlenmiş olan 25 reform alanıyla ilgili 1250 eylemin yapılacağının açıklandığını ifade eden Yorgancılar, şunları söyledi: "Sanayiciler olarak bu eylemlerin tanımlanmasında bizleri ilgilendiren boyutlarında rol ve görev alabilmeyi istiyoruz. Yeter ki, takvimlendirme planına uyulsun. OVP'de enflasyonla mücadelenin, cari açığı azaltmanın ve yapısal reformların ön plana çıkarılması son derece doğru. Bizim de söylemlerimizi doğrulayan adımları içeriyor."

Yorgancılar, Babacan'ın sanayicilerin çok ciddi zorluklarla karşı karşıya olduğunu söylemesinin kendileri mutlu ettiğini belirterek, şöyle konuştu:

"Türkiye'nin arazi, inşaat ve finansal rantlarla uzun süreli yüksek ve sürdürülebilir büyüme gerçekleştirmesi mümkün değildi. Bu alanların da artık reel sektör düzeyinde hatta daha yüksek oranda vergilendirilmesi gerekiyor. Programdan bu durumun çok net olarak fark edildiği anlaşılıyor. Şimdi beklentimiz sanayi sektörüne pozitif ayrımcılık yapılması. Bu çerçevede makroekonomik istikrara öncelik verilmesi son derece yerinde. Ancak makroekonomik istikrardan öncelikle düşük değil, gerçekçi kur ve düşük enflasyon anlaşılmalıdır. Dahilde İşleme Rejimi uygulamasının gözden geçirilecek olması da son derece yerindedir. Ayrıca gerçek sanayiciler ve yenilikçi sanayi ürünleri üreten firmalara kurumsal vergi teşviki sağlanmalı, vergi oranı %15'e düşürülmelidir."

BURKAY: "KAPSAMLI REFORMLARA İHTİYAÇ VAR"

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi ve Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burkay, büyümenin yeniden hızlandırılması için kapsamlı reformlara ve desteklere ihtiyaç olduğunu ifade etti. OVP'de temel önceliklerin enflasyon ve cari açığın düşürülmesi olarak açıklandığını anımsatan Burkay, program hedeflerinin oluşturulmasında özellikle küresel mali şartların değişmesinin yol açtığı olumsuz etkilerle, dünya ekonomisi ve ticaretindeki yavaş büyümenin dikkate alındığını söyledi. Türkiye'nin 2014 yılı büyüme hedefinin %4'ten %3,3'e; 2015 yılı büyüme hedefinin ise %5'ten %4'e çekildiğine dikkat çeken Burkay, "Büyümelerde sürekli aşağı yönlü revizyon yapılmakta ve 2014 yılında olduğu gibi revize edilen büyüme hedefinin de altında kalınmaktadır. Türkiye'nin büyüme performansı düşmüştür. Büyümenin yeniden hızlandırılması için kapsamlı reformlara ve desteklere ihtiyaç bulunmaktadır" dedi. OVP'de, 10'uncu Kalkınma Planı'nda yer verilen 25 reform programının uygulanmasının hedeflendiğini dile getiren Burkay, bu reformların hayata geçirilmesiyle sanayiye, ihracata, yüksek teknolojiye ve yurt içi girdi kullanımına dayalı büyüme modeline geçileceğini söyledi. Burkay, 2023 yılı hedefleri için OVP'deki yapısal reformların uygulanmasının büyük önem taşıdığını ifade etti.

ÖZTÜRK: "TÜRKİYE'NİN HER SENE %9 BÜYÜMESİ GEREKİYOR"

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi ve Konya Ticaret Odası (KTO) Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, Türkiye'nin 2007 yılından bu yana zikzaklı bir büyüme trendine girdiğini ve istenilen tüksek büyüme rakamlarına ulaşamadığını belirterek, şöyle konuştu:

"Türkiye 2002-2006 yılları arasında ortalama %7,2 gibi yüksek bir büyüme oranı elde edilmiştir. Ancak bu yüksek büyüme oranları sürdürülebilir olmamış, cari açığı frenlemeye yönelik alınan tedbirler sonucunda 2012 ve 2013 yıllarında büyüme hızı ciddi oranda yavaşlamıştır. 2008-2013 yılları arasındaki büyüme hızı ortalama %3,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum bize 'Orta Gelir Tuzağı'nı düşündürmektedir. Çünkü bir türlü 10 bin dolar bandına oturmuş kişi başına milli geliri artıramıyoruz. Bunun için tasarrufların artırılması ve yatırıma dönüştürülmesi ve katma değer yaratan üretim modeline geçilmesi gerekiyor. Açıklanan OVP'ye göre de önümüzdeki üç yıl da düşük büyüme devam edecek. Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşması için önünde sekiz senesi kaldı. Bu sene 810 milyar dolar olması beklenen millî gelirin 2023 yılında 2 trilyon dolar; 10 bin 537 dolar olan kişi başına düşen millî gelirin ise 25 bin dolar olması hedeflendi. Bu şartlarda Türkiye'nin her sene %9 büyümesi gerekiyor. Bu noktada reel sektörü motive eden ve yatırım ve üretim için teşvik eden bir sisteme geçilmesi gerektiğini önemle vurguluyoruz."